

## **1 Tesalonicense**

en el mixteco del suroeste del distrito de Tlaxiaco (meh)

Se usan los corchetes [ ] para encerrar las palabras en que hay duda de que estén en el texto original.

Se usan los medio corchetes „ „ para encerrar palabras adicionales que no se encuentran en el texto original. Se escriben para ayudar a la comprensión de la lectura.

©Wycliffe Bible Translators, Inc 2015

<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/2.5/mx/>

# Tutu' xí'nañú'ún ya ntee Pablo nuun' ñiví ñuun' Tosalónica

Pablo jín rá tee néé' jín re' nnakú'va ráa tu'un yu'ú nuun'  
rá ñiví ya kúneí ini' ráa Cristo, ya néé'  
ráá ñuun' Tesalónica

**1** <sup>1</sup> Nu'u' Pablo jín Silvano jín Timoteo, tee rán' nuun'  
tutu' nuun' ráno'ó, ya kúneí ini' rán Cristo, ya néé' rán  
ñuun' Tesalónica, jee nútútú rán yukuán. Yí'í rán nuun' tátá'-  
ó Ndiosí' jín Ito'o'-ó Jesucristo.

Na ka' koo mani ini' ráa kune'yá ráa ráno'ó jín ya kune'e'  
va'a rán sa'á ráa.

Rá ñiví ya ínú' ini' ráa Cristo ya néé' ráa ñuun'  
Tosalónica kúvi ráa iin ichi vá'a nuun' inka ñiví nasa  
kúneí ini' ráa kune'yá ráa Cristo

<sup>2</sup> Sukuáni jiá'a rání' ya kúta'vi' rán' nuun' Ndiosí' jie'e'  
ntaká ráno'ó. Chi jíkán' tá'ví' rán' jie'e' ráno'ó sáá nákuetu  
rání' nuun' Ndiosí'. <sup>3</sup> Chi yítá'án xínákú'un rání' ini' tátá'-ó  
Ndiosí' jie'e' tiñu vá'a sá'á ráno'ó, chi kúneí ini' rán Cristo;  
jín jie'e' níkó néí rán sá'á rán ya vá'a, chi ñúnúun rán re';  
jín jie'e' kúní'in íñí ni'in rán jín re', chi íyó tuneí ini' rán ya  
vá'a sa'á Ito'o'-ó Jesucristo jín rán.

<sup>4</sup> Ráno'ó ñanitá'án, Ndiosí' ñúnúun ráno'ó. Jíní' rání' ya  
nkaji re' ráno'ó sáva ki'i rán nuun' re'. <sup>5</sup> Chi nsú kuachi tu'un  
ni ví tu'un jie'e' Cristo ya nkachitu'ún rání' nkenta-a nuun'  
ráno'ó. Chisa' suni nkenta tu'un vá'a vá jín fuerza ií' nísó  
Tachí' ií' Ndiosí'. Jee kínóo kutú va'a rání' ya íyó kutú tu'un  
ya nkachi' rán!. Jíní' va'a ráno'ó naja nsa'á va'a ránu'u' sáá

nnee' rán' nteñu ráno'ó, chi nnuku rán' ya vá'a ráno'ó.<sup>6</sup> Jee nkenta sá'á ránú mákua sá'á rání' jín mákua sá'á Ito'o'-ó, chi nuún násá'á ráno'ó jín ránu'u', chi ntíin rán tu'un jie'e' Cristo, súka' nó'o ví'í rán, ya jíto u'vi nívi ráno'ó jie'e' vá. Jee ne ini' ánima' rán nkusíi' nsa'á Tachí' ií' Ndiosí'.<sup>7</sup> Saájee su'va nkenta kúvi ráno'ó iin ichi nasa kúneí ini' nívi Cristo, nuun' ntáká rá nívi rá ñuun' tíin Macedonia jín Acaya, ya jínú' ini' ráa tu'un Cristo.<sup>8</sup> Chi síkúténuun ránú tu'un Ito'o'-ó nuun' rá ñuun' Macedonia jín Acaya, soo nsú kuachi yukuán, chi suni ntáká nuun' jiétenuun tu'un jie'e' ya kúneí ini' rán Ndiosí'. Saáva ntuná' jíniñú'ún rání' ka' kachi' rán' maa.<sup>9</sup> Chi maáráa nákani nuun' ránu'u' ná nkenti sáá nkenta rán' nteñu ráno'ó. Jee nákani ráa naja nnákani ini' ráno'ó jee nkiví rán nuun' Ndiosí', jee nxinóo rán rá sántú', sáva kiñú'ún rán nuun' Ndiosí', ya tékú' re' jee métú'ún maáré' ví Ndiosí' njija.<sup>10</sup> Jee sáva kunetu rán ya kene se'ya re' antiví nuun' néé' re' niji-i nuun' níví ya'lá. Se'ya Ndiosí' ví ya náteku' re' nteñu rá ní'i' jee nxinákoo Ndiosí' ñuné'yú' re'. Jesús ví re'. Sikáku re' yó sáva nxinó'o Ndiosí' yó, kiví' kiji re' xinó'o re' rá nívi, chi kítí ini' re' jie'e' rá kuachi ráa.

### Tiñu nsa'á Pablo ñuun' Tesalónica

**2**<sup>1</sup> Ráno'ó ñanitá'án, ráno'ó vá jíní' ya ntu nkenta ka'á rán' nteñu ráno'ó.<sup>2</sup> Chi sú nno'o ránu'u' xintíin rá tee nísotíñú ñuun' Filipos jee ntenuun' ráa ránu'u' yukuán, sáni jíní' ráno'ó, soo nnasaneí Ndiosí' ini' rán' sáva kachi' rán' tu'un vá'a Ndiosí' nuun' ráno'ó. Nnunasí ví'í rán' nsa'á rán' su'va sú nkenta ví'í rá nívi yukuán síkí' ránu'u'.<sup>3</sup> Chi tu'un káchítu'ún rání' nsá' váji nuun' tu'un kúsanaan', ni nsá' váji nuun' tu'un jiáni né'i ini' rán', ni nsá' váji nuun' ya xíná'ví rán' ráno'ó.<sup>4</sup> Chisa' Ndiosí' nítotúní' ránu'u' sáva tetíñú re' ránu'u' sáva stékútu'un rán' tu'un vá'a jie'e' Cristo. Saáva ntu ká'án' rán' sáva kuva'a ini' rá nívi kune'yá ráa ránu'u'. Chisa' ká'án' rán' sáva kuva'a ini' Ndiosí' kune'yá re' ránu'u'. Maáré' ví ya jítotúní' re' ya ñu'un ánima'-ó.<sup>5</sup> Chi jíní' ránú ya ni iin

íchí ntuné jiákín' rání' tachi' rán' ká'án' rán' jín ñivi, sáva xiná'ví rán' ráa. Ni ntu kánunkúún sá'á u'vi ini' rán'. Ndiosí' kúvi stúvi ya naá' jie'e' vá. <sup>6</sup> Ni ntuná' nukú rán' ya nakuetú'ún ñivi rán'u' ni ráno'ó ni inka ñivi.

Sú níso rán' tiñu, ya kúvi rán' apóstol, ya nchuíchí Cristo, jee kúvi tetuvi rán' ráno'ó ya koto rán rán'u', <sup>7</sup> sosa' ñunkúún ini' rán' kuéntá' iin náná' jito ñunkúún ña rá se'ya ña, ya síkáxín' ña ráa. <sup>8</sup> Nq kq' ñunkúún ví'í ini' rán' né'yá rán' kq' ráno'ó, jee kúvá'a ví'í ini' rán' taji rán' nqun' ráno'ó tu'un vá'a Ndiosí'. Jee nsú kuachi ntaji rán' tu'un vá ni, chi suni nkusii' ví'í ini' rán' nnee' rán' jín ráno'ó jee nchineí tá'án rán' jín ráno'ó. Chi nkenta ñúnúun rán' ráno'ó. <sup>9</sup> Chi, ráno'ó ñanitá'án, ná'án rán ya nsatíñu nq'in rání' jee nunasí yíí rán!. Nuví niñu' nsatíñu rán' sáva nq'in rán' ya jíniñu'ún rán', sáva ntu nkúvi rán' iin tiñu véi nqun' ni iin ráno'ó, sáá káchítu'ún rán' tu'un vá'a Ndiosí' nqun' ráno'ó.

<sup>10</sup> Ráno'ó jín Ndiosí' jíní' rán jee kúvi stúvi rán ya nsá'á sín rání' maáránu'u' ya ntu yí'í rán' nqun' ya nívá'a; jee nika nqá' rán' nteñu ráno'ó; jee ntu kúvi chikuachi ñivi rán'u', jie'e' ya nsá'á rán' nteñu ráno'ó, ya ínú' ini' rán tu'un Cristo.

<sup>11</sup> Jee suni jíní' ránú ya nsá'á rání' jín ta iin ráno'ó kuéntá' sá'á iin tátá' jín rá se'ya re', chi nnasáneí rán' ini' ráno'ó jee nnasa'á sii' rán' ini' ráno'ó; <sup>12</sup> jee tétíñu rán' nqun' ráno'ó ya kaka nqá' rán sáni íyó kaka rá ñivi Ndiosí'. Maáré' nkana rán'ó ki'i rán na'á re' nqun' tátúní' re' nqun' ñivi, jín nqun' vii kuñá'nú rán jín re'.

<sup>13</sup> Jee suni yítá'án jiá'a rání' ya kúta'vi' rán' nqun' Ndiosí', chi ntíin ránú tu'un nteso'o rán ya nkachítu'ún rání'. Soo ntuví ntíin ránú tu'un vá kuéntá' tu'un ká'án' métú'ún tee ni. Chisa' ntíin rán maá kuéntá' tu'un Ndiosí' kúvi-i, ya máá nqá' nijia ya tu'un Ndiosí' kúvi-i. Jee tu'un vá sátiñu ini' ráno'ó ya kúneí ini' rán Cristo. <sup>14</sup> Chi, ráno'ó ñanitá'án, nkenta nuún nno'o rán kuéntá' nno'o rá grupo ñivi, ya ínú' ini' ráa Cristo,

ya néé' ráá rá ñuuñ' tíñ Judea, ya yí'í ráá nuñun' Ndiosí' jín nuñun' Cristo Jesúñ. Chi suni nító u'ví' rá tá'án ránú ráno'ó, kuéntá' nító u'ví' rá tá'án ñívi ñuuñ' ráá Israel ya káné'én maáráa.<sup>15</sup> Rá ñívi Israel ví ya ña'ní' ráá Ito'o'-ó Jesúñ jín rá tee ya nnákani ráá tu'un Ndiosí' ne yana'án. Gee ntaníkín' rá ñívi vá ránú'u' ñuuñ' yukuán. Ntu kúvá'a ini' Ndiosí' né'yá re' ráá. Gee kénta ráá siki' ntaká ñívi.<sup>16</sup> Chi nukú ráá kásí' ráá nuñun' ránú'u', sáá káchítu'un rán' tu'un jie'e' Jesúñ nuñun' rá ñívi ntu kúvi Israel, sáva nanitá'ví' rá ñívi vá. Su'va sukuáni sá'a ráá ya nükue'e' ká' kuachi siki' ráá. Saájee ne nkúvi ká', jee nkenta ya kítí ini' Ndiosí' né'yá re' ráá jee xinó'o re' ráá.

### Pablo kuíni kine'yá tuku re' rá ñívi Tesalónica

<sup>17</sup> Soo, ránú'ó ñanitá'án, nkuiyo rán' nuñun' rán inúún. Sú nsá íñí rán' nuñun' ránú'ó, soo ñú'ún ví'í ini' rán' ránú'ó. Saájee kuíni nasíkuiti' rán' kuajiane'yá rán' nuñun' ránú'ó.<sup>18</sup> Saáva nka'vi ini' rán' kine'yá rán' ránú'ó. Gee nu'u', Pablo, nka'vi ini' ni' kine'yá ni' ránú'ó, iññ uví' íchí, soo nyasi' kui'na' kúná'nú ká' nañí Satanás nuñun' nu'u'.<sup>19</sup> ¿Chi na' jie'e' íyó tuneí ini' ránú'ó? Ránú'ó ví nijia jie'e' íyó tuneí ini' ránú'ó. Ránú'ó kúvi ya sá'a-a kúsíí' ini' rán'. Ránú'ó stúvi ya nkuneí rán' nsá'a rán' jee kúvi ka'an' téyíí rán' jie'e' vá ichinúún' Ito'o'-ó Jesúñ sáá niji tuku re'.<sup>20</sup> Saáva ni'ín neí téyíí ini' ránú'ó jie'e' ránú'ó. Gee sá'a ránú ya ne ánima' rán' kúsíí' ini' rán', chi íñí ránú jín Cristo. **3**

<sup>1</sup> Saáva, sáá ntu nkúvi kuneí ká' ini' rán' kunetu rán' ne ni'ín' rán' tu'un jie'e' nasa íyó ránú'ó, jee ñani ini' rán' ya níyo va'a ya kinoo ránú'u' ñuuñ' Atenas. <sup>2</sup> Gee nchuíchí rán' Timoteo nuñun' ránú'ó. Ñani'-ó ví re'. Gee tá'án sátíñú jín-ó ví re', ya sá'a re' tiñu Ndiosí', sáva sikútenuun re' tu'un jie'e' Cristo. Sá'a re' tiñu vá, sáva kuiñi ni'in ránú kúneí ini' rán' Cristo jee nasáneí re' ini' ránú'ó. <sup>3</sup> Sáva ntuví náni'ví ini' ránú jie'e' tunó'ó nó'o ránú. Chi ránú'ó jíní' ya sukuán níní kuno'o yó. <sup>4</sup> Chi ni néé' ránú' jín ránú'ó, ya nstú'va rán' nuñun' ránú'ó, ya sukuán kuno'o-ó. Gee sukuán nkuvi, sáni jíní'

ránú.<sup>5</sup> Saájee, sáá ntu nkúvi kuneí ka' ini' ni' kunetu ni', jee nchuichí ni' Timoteo, sáva kuká'nú ini' ni' jie'e' naja jiá'nu rán ichi ya kúneí ini' rán Cristo. Chi Satanás ya kúñá'nú nuun' rá tachí! kini, síkúvi re' ini' ñivi. Gee náni'vi ini' ni' ya sanaan' nsíkúvi re' ini' ráno'ó. Gee su'va nkenta kúvi tiñu ka'á, nékúvi, tiñu nsa'á rán' nteñu ráno'ó, ya nkachitu'ún rání' tu'un Cristo.

<sup>6</sup> Soo ntañú'ún jee, nnene Timoteo nuun' néé' ránú nniko re' nuun' rán'u'. Gee nnakani re' tu'un vá'a jie'e' ya kúneí ii' ini' ránú Cristo, jee ñúnúun iin inka rán tá'án rán. Gee nkachi' re' ya sukuáni jiáni ñunkúún ini' rán jie'e' rán'u'. Gee níyo ini' rán ya kune'yá rán rán'u', sáni níyo ini' rán' ya kune'yá rán' ráno'ó. <sup>7</sup> Saáva sáá íyó yí' tunó'ó síkí' rán'u' jee nó'o ví'í rán', jee nnusii' ini' rán' jie'e' ráno'ó, ñanitá'án. Chi íñí ni'in ránú kúneí ini' rán Cristo. <sup>8</sup> Chi ntañú'ún kuéntá' retá' náteku' rání' kúní' rán', nuun' íñí ni'in rán' jín Ito'o'-ó. <sup>9</sup> Ntu ñukú'va ini' rání' ya íyó ku'va rán' ya kúta'vi' rán' nuun' Ndiosí' jie'e' rán' jie'e' ni'i ya sií' ntaji re' jie'e' ráno'ó. ¿Naja kúvi ku'va rán' kua' ni'i ya kúta'vi' rán' nuun' re', rúsa? <sup>10</sup> Nuví jín yakuáá' jíkán' tá'ví' nasíkuiti' rání' nuun' Ndiosí' ya kuajiane'yá rán' ráno'ó. Sáva xiné'én' rání' ka' tu'un kúmáni rán, jie'e' tu'un vá'a Jesús ya jínú' ini' rán.

<sup>11</sup> Jíkán' tá'ví' rán' nuun' maá Tátá'-ó Ndiosí' jín nuun' Ito'o'-ó Jesús ya chu'un ráá rán'u' ichi ya kuajiane'yá rán' ráno'ó. <sup>12</sup> Gee suni jíkán' tá'ví' rán' ya sa'á Ito'o'-ó, ya kukué'é ka' kunuun ví'í rán ka' iin inka tá'án rán jín ni'i rá inka ka' ñivi, sánikua' suni ñúnúun rán' ráno'ó. <sup>13</sup> Gee jíkán' tá'ví' rání' su'va, sáva sa'á re' ya kuiñi kutú ránú ne jín ánima' rán, ya kusíñi rán ya nkí'i rán nuun' ya nívá'a. Sáva ni iin ñivi nchíkuáchi ráá síkí' ráno'ó ichinúún' tátá'-ó Ndiosí', sáá niji tuku Ito'o'-ó Jesús jín ni'i rá ñivi ya nsa'á síñi re' ráá sáva yí'í ráá nuun' re'.

Sáá kue'nu nqa'-ó sáni kúvá'a ini' Ndiosí' né'yá re' yó

**4** <sup>1</sup> Jee ntañú'ún ka'an' rání' jie'e' inka ká'. Ráno'ó, ñani' jín kú'va, ya nxiné'en' rán' ráno'ó, sáá kaka nqa' rán sáva kúvá'a ini' Ndiosí' kune'yá re' nasa jíka rán. Jee su'va jíka ránú. Jie'e' yfí' rání' nqun' Ito'o'-ó Jesús jee jíkán' tá'ví' rán' nqun' ráno'ó jee xíní'ví rán' ini' ráno'ó, ya su'va ví'í ká' kaka rán. <sup>2</sup> Chi jíni' ráno'ó tū'un nxiné'en' rán' nqun' ráno'ó, chi Ito'o'-ó Jesús ntaji re' tiñu níso rání' xiné'en' rán' maa.

<sup>3</sup> Chi kuíni Ndiosí' ya kusíín ránú ya nkí'i rán nqun' tiñu nívá'a, ya koto núné'en rán jín inka ñiví ya ntu ntáná'á-a jín nút. <sup>4</sup> Jee ta iin ráno'ó íyó kuni' nú nukú ninu'un nú ñasfí' nú, ya kitíñú nú nqun' Ndiosí', sáni kuíni re', jín ya kuneel' ñá'nú nú jín ña. <sup>5</sup> Jee koto nukú nú ña sikí nú maa jín kuachi ya níyo ini' nú, sánikuá' sá'á rá inka ñiví ya ntu jíni' ráa Ndiosí'. <sup>6</sup> Jee koto jiá'a sá'á ni iin ránú nqun' iin ñani' nú, jie'e' ñasfí' re'. Jee koto xíná'ví nú re' jie'e' vá. Chi náchunáán Ito'o'-ó xínó'o re' ñiví jie'e' ntaká kuachi ya'á, sánikuá' ya nstú'va rán' nqun' ráno'ó. Ya nstúvi nqa' rán' maa nqun' ráno'ó. <sup>7</sup> Chi ntu nkána Ndiosí' yó sáva sa'á né'í-ó. Chisa' nkana re' yó sáva koo siín-ó ya nkí'i-ó nqun' ya nívá'a, jee kitíñú-ó nqun' re'. <sup>8</sup> Saáva iin ñiví ya kúichi ini'-i tū'un ya'á, ntu kúichi ini' ñiví vá iin tee, chisa' kúichi ini' ñiví vá Ndiosí'. Suvire' ví ya táji re' Tachí' ií' re' nqun' ráno'ó.

<sup>9</sup> Jee ntu jíniñú'ún ránú ya tee rání' tutu' nqun' ráno'ó sáva kunuun rán rá ñanitá'án, ya kúneí ini' ráa Jesús. Chi máá maá Ndiosí' xíné'en' ráno'ó sáva kunuun rán iin inka rán. <sup>10</sup> Chi ya sá'á nijia ránú maa nqun' ni'i rá ñanitá'án ni'i rá ñuun' Macedonia. Jee xíní'ví rán' ini' ráno'ó, ñanitá'án, ya saa ví'í ká' sa'á rán maa. <sup>11</sup> Jee nakeni rán kuneel' ñunkúún rán. Jee jítú ini' tiñu sa'á maárán. Jee satíñú sáva koto rán maárán. Sa'á ya'á sáni ya ntatúní' rán' nqun' ráno'ó. <sup>12</sup> Sá'á su'va sáva kaka ñá'nú rán nqun' rá inka ñiví ntu yfí'í ráa nqun' Jesús. Jee sákua nkumáni nqun' rán.

### Nikó tuku Ito'o'-ó

<sup>13</sup> Ráno'ó ñanitá'án, ntu kuíni rán' ya nkuní' rán jie'e' rá ñivi ní'i!, sáva nkúkuéká ví'i ini' rán, kuéntá' rá inka ñivi ya ntu yí'i ráa nuun' Jesús, jee ntuné íyó tuneí ini' ráa ya nateku' ñuné'yú' ráa. <sup>14</sup> Chi jínú' ini'-ó ya Jesús ni'i'-i jee nnateku' ij' re' jee nnakoo yíkikúnu re'. Jee retú jínú' ini'-ó ya'a, suni sukuán jínú' ini'-ó ya sa'á Ndiosí' ya kiji Jesús jín rá ñivi ní'i' ya yí'i ráa nuun' Jesús. <sup>15</sup> Chi tu'un káchí' rán' nuun' rano'ó ví tu'un Ito'o'-ó: Rá yó téku' ka' sáá kanta Ito'o'-ó, nsú xí'na-ó ka' naa-ó súkún nsú ka' rá ní'i!. <sup>16</sup> Chi máá maá Ito'o'-ó kinkuun súkún, sáá kanajín Ndiosí' tatúní' re'; jee kanajín iin tachiyu'u iin naijá'á! ij' kúñá'nú ka', ya káchí'-ó arcángel; jee tiví' nusu' iin "trompeta" Ndiosí!. Saájee rá ní'i' ya yí'i ráa nuun' Cristo, xí'nañú'ún ráa ka' nateku' ij' ráa jee nakoo yíkikúnu ráa. <sup>17</sup> Jee kuíre rá maáó ya nkinoo-ó téku' ij'-ó ka', jee xináa tútú Ndiosí' yó jín ráa nuun' rá viko'. Jee naketá'án-ó Ito'o'-ó nuun' tachi' víji súkún. Saájee kuneen'-ó jín Ito'o'-ó níñkání. <sup>18</sup> Saáva nasáneí rán ini' iin inka rán jín rá tu'un ya'a.

**5** <sup>1</sup> Soo, rano'ó ñanitá'án, ntu jíniñú'ún ránú ya tee ni'  
 nuun' tutu' nuun' rano'ó jie'e' na ni tiempú' na ni kívi'  
 nama kuvi ya'a. <sup>2</sup> Chi maárano'ó ya jíní' va'a rán ya kenta  
 sáanaan' ni kívi' ya kiji Ito'o'-ó kuéntá' kenta sáanaan' iin tee  
 sákuí'ná yakuáá!. <sup>3</sup> Sáá káchí' rá ñivi: "Níñ íyó ntu íyó  
 tukanta'an" jee "íyó kutu vá'a ni'i", jee sáanaan' ni kenta  
 kínaan' ráa, kuéntá' sáanaan' ni kenta té'né ini' iin ña'an níú'ún  
 chíji. Jee ni nkáku ráa nuun' tunó'ó vá. <sup>4</sup> Soo, rano'ó  
 ñanitá'án, jíní' va'a ránú maa, jee ntu jiá'nu naan' rán kuéntá'  
 jíka iin ñivi nuun' neen' jee ntu jíní'-i né nú' kuá'an'-a. Saáva  
 ntu tiin sáanaan' kívi' tiaa Ito'o'-ó yó kuéntá' kenta tiin  
 sáanaan' tee sákuí'ná ve'i ñivi. <sup>5</sup> Chi yí'i rán nuun' Cristo, jee  
 nátuun nuva re' nuun' rano'ó. Saáva káchí'-ó ya kúvi rano'ó  
 se'ya nuva ñu'un' jín se'ya nuví; jee ntu kúvi-ó se'ya nuunen'  
 ni se'ya yakuáá!. <sup>6</sup> Saáva koto ñú'ún ini'-ó kuéntá' rá inka ñivi  
 ya kuéntá' kíxi' ráa chi ntu tiin ráa tu'un Jesús. Chisa' nito

koo-ó jee ku'un kájí ini'-ó. <sup>7</sup> Chi kíxí' rá ñivi yakuáá'. Jee rá tee jíni jí'i ráa yakuáá'. <sup>8</sup> Soo maáó ya kúvi-ó se'ya nuví nūn' nijín', jee íyó ku'un kájí ini'-ó, jee kuneí ini'-ó Jesús jee kunuun-ó iin inka-ó. Su'va nama-ó maáó sáva ntu xíná'ví ñivi yó, kuéntá' nákú'un iin soldado sa'ma nama-a maáa. Jee íyó tuneí ini'-ó ya nánitá'ví'-ó. Su'va nama-ó antúní'-ó, kuéntá' nákú'un iin soldado t̄ikoko kaa sáva nama-a xinj'-i. <sup>9</sup> Chi nsá ñani Ndiosí' yó ya xinó'o re' yó, jie'e' kítí ini' re' né'yá re' rá kuáchi-ó. Chisa' ñani re' yó sáva ni'ín'-ó ya nanitá'ví'-ó, jie'e' ya nsa'á Ito'o'-ó Jesucristo. <sup>10</sup> Chi suvire' vá ni'i' re' jie'e'-ó, sáva kúvi kuteku' nkáá-ó jín re', vani tékú'-ó áxí vani ya ni'i'-ó. <sup>11</sup> Saáva nasáneí rán ini' iin inka rán, jee sikújia rán ini' iin inka rán, sáva kúneí ka' ini' rán Jesús, sániku'a' ya sá'á rán.

### Pablo nákutíñú nūn' rá ñanitá'án

<sup>12</sup> Ráno'ó ñani' jín kū'va. Ntañú'ún jíkán' tá'ví' ni' nūn' ráno'ó, ya kiyá'vi nūn' rán kune'yá rán rá tee ya sá'á ráa tiñu Ito'o'-ó nteñu ráno'ó, ya kúvi ráa rá tee kúñá'nú' yósó' nūn' ráno'ó, jín ya náchú'ún ráa ránoló ichi Ito'o'-ó. <sup>13</sup> Gee íyó sa'á ñá'nú ví'í rán nūn' ráa jee íyó kunuun rán ráa, jie'e' tiñu sá'á ráa. Gee ñunkúún kune'e' iin inka rán.

<sup>14</sup> Gee ntañú'ún ráno'ó ñanitá'án. Naxiní'ví rání' ini' ráno'ó, ya nachú'ún rán ichi rá ñivi kúxí, ya ntu kúní' ráa satíñú ráa.

Jee nasáneí rán ini' rá ñivi nūun ini'.

Jee nasásfi' rán ini' rá ñivi ntu neí ini'.

Jee koo ká'nú ini' rán jín ni'i' rá ñivi.

<sup>15</sup> Nito koo rán maáráno'ó ya koto náchunáán ni iin rán ya nívá'a nūn' ni iin ñivi sá'á niva'a nūn' ráno'ó.

Chisa' sukuáni nanukú rán ya vá'a kuvi nūn' iin inka rán jín nūn' ni'i' rá ñivi.

<sup>16</sup> Sukuáni sií' koo ini' ánima' rán.

<sup>17</sup> Sukuáni yítá'án nakuetu nūn' Ndiosí'.

<sup>18</sup> Ntáká jie'e' kúvi, kū'va ya kúta'ví' nūn' Ndiosí', chi sukuán kuíni re' sa'á rán, ya yí'í rán nūn' Cristo Jesús.

<sup>19</sup> Koto jiásí' rán ya sá'á Tachi' ii' Ndiosí'.

<sup>20</sup> Koto kúníichi' rán tu'un Ndiosí' ya njia'a re' nūn' iin tee  
sáva nákani re' maa nūn' ráno'ó. <sup>21</sup> Chisa' kototúní' rán  
ni'i jee tiin rán ya vá'a.

<sup>22</sup> Chusává rán maárán nūn' ntaká nūn' ya nivá'a.

<sup>23</sup> Ndiosí' ví ya sá'á-a ya kuneé' nunkúún nivi. Jee nū'ún ini'  
ni' ya na ka' sasíín re' ka' ráno'ó ya nkí'i ran ka' nūn' ya  
nívá'a, ya kitíñú noo rán nūn' re'. Jee nū'ún ini' ni' ya na ka'  
kumí re' ka' kávii kuiti' sáá íyó rán —vani ánima' rán, vani  
antúní' rán, vani yikikúñu rán— sáva ntuná' kuachi koo sikí'  
ráno'ó, sáá kiji tuku Ito'o'-ó Jesucristo. <sup>24</sup> Ndiosí' kána re'  
ráno'ó. Jee síkunkuvi naq' re' ya káchí' re'. Jee sa'á nijia re'  
ya'á.

**Nūn' ni'i jíkán' tá'ví' Pablo jie'e' ráa jee jíkán' tá'ví' re'  
nūn' Ndiosí' ya sa'á-a ya netu' kuvi ráa**

<sup>25</sup> Ráno'ó rá ñanitá'án. Suni nakán' tá'ví' rán nūn' Ndiosí'  
jie'e' ránu'u'.

<sup>26</sup> Jee ka'an' rán tu'un ká'án' va'a yíñú'ún jín ñanitá'án-  
órán. <sup>5:26</sup>

<sup>27</sup> Nūn' súví Ito'o'-ó, tétíñú ni' ráno'ó ya ka'vi rán tutu'  
ya'á nūn' ntaká rá ñanitá'án, ya nsasíín Ndiosí' sáva ki'i ráa  
nūn' re'.

<sup>28</sup> Naq' koo maní ini' Ito'o'-ó Jesucristo kune'yá re' ráno'ó.  
Sukuán koo.

<sup>5:26</sup> Lit.: Saluden a todos los hermanos con un beso santo: teyu'ú ii' rán ka'an'  
jia'ú rān iin inkā rān